

۸۰/۰ میلیارد متر مکعب بود. موجودی آب این سدها در پایان سال آبی مذکور حدود ۳۹/۰ درصد از کل حجم مخازن این سدها بود که نسبت به پایان سال آبی قبل از آن به میزان ۱/۰ واحد درصد کاهش یافت.

جدول ۲-۳- ارتفاع تجمعی بارندگی (میلی متر)

درصد اختلاف با متوسط ساله ۵۲ ساله	سال آبی	
	سال آبی گذشته	۱۴۰۰-۱۳۹۹
-۲۵/۶	۵/۵	۳۳۶/۰
-۱۹/۲	۴۲/۹	۲۶۱/۳
-۲۲/۰	۳/۱	۲۶۶/۵
-۲۹/۵	۱۸/۳	۱۰۵/۲
-۳۰/۵	۱۲۶/۳	۸۲/۶
-۲۸/۹	۷۲/۴	۱۷۴/۶
-۲۲/۹	۲۱/۹	۱۷۸/۳

ماخذ: سازمان هواشناسی کشور، مرکز ملی پایش و هشدار خشک‌سالی

۲-۳- تولیدات زراعی^(۱) و باغی

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۱۱/۱ میلیون تن انواع محصولات زراعی و باغی از اراضی و باغات کشور برداشت شد که نسبت به سال قبل از آن حدود ۱۹/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این میزان تولید، ۸۴/۸ میلیون تن (۷۶/۳ درصد) سهم محصولات زراعی بود که در مقایسه با سال زراعی قبل از آن معادل ۲۰/۳ درصد افزایش داشت. همچنین، تولید محصولات باغی به میزان ۲۶/۳ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۱۷/۳ درصد افزایش داشت.

۲- سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۰، از مهر ماه ۱۴۰۰ لغایت شهریور ماه ۱۴۰۱ را شامل می‌شود و به جهت اختصار، در جداول و نمودارهای مربوطه به جای «سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۰»، «سال ۱۴۰۱» بیان می‌شود.

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۱ مجموع تولید محصولات عمده کشاورزی، شامل محصولات زراعی، باغی، دامی و شیلات حدود ۱۲۸/۹ میلیون تن بود. بر این اساس و طبق برآوردهای مقدماتی، ارزش افزوده گروه کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری (به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰) در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل از آن معادل ۳/۷ درصد افزایش یافت.

جدول ۱-۳- عملکرد تولید محصولات کشاورزی (هزار تن)

سال	نرخ رشد (درصد)	
	۱۴۰۰	۱۴۰۱
زراعی	۶۴/۰	۶۵/۸
باغی	۲۰/۴	۲۰/۴
دامی	۱۴/۵	۱۲/۸
شیلات	۱/۱	۱/۰
جمع کل	۱۷/۱	۱۲۸۹۲۵

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

۱- با توجه به تغییر روش در نحوه جمع‌آوری آمار و اطلاعات و در نتیجه تغییر قابل توجه در آمار تولید محصولات کشاورزی در سال ۱۴۰۰، مقایسه عملکرد سال مذکور با سال‌های قبل امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱-۳- منابع آب

بنا بر گزارش سازمان هواشناسی کشور، در سال آبی ۱۴۰۰-۰۱^(۱)، حجم بارندگی در کشور ۲۹۳/۹ میلیارد متر مکعب با میانگین ارتفاع ۱۷۸/۳ میلی‌متر که نسبت به سال آبی قبل از آن معادل ۲۱/۹ افزایش و نسبت به مدت بلندمدت (۵۲ ساله) معادل ۲۳/۹ درصد کاهش یافت.

در سال آبی مورد بررسی، تعداد سدهای مخزنی کشور که دارای آمار روزانه بهره‌برداری می‌باشند، ۱۹۷ سد با حجم کل

۱- سال آبی ۱۴۰۱-۱۴۰۰، نیمه دوم سال ۱۴۰۰ و نیمه اول سال ۱۴۰۱ را شامل می‌شود.

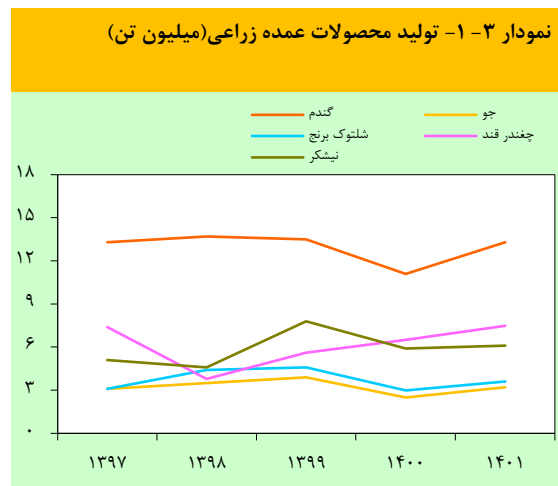
گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۱

جدول ۳-۳- عملکرد محصولات عمده زراعی و باغی در واحد سطح (۱)
(کیلوگرم/هکتار)

درصد تغییر	سال	
	۱۴۰۱	۱۴۰۰
تولیدات زراعی		
۸/۳	۱۹۲۳	۱۷۷۶
۹/۵	۱۸۸۵	۱۷۲۲
-۱/۶	۴۵۸۵	۴۶۶۰
-۴/۳	۷۱۳۹	۷۴۶۲
۱۲/۲	۳۱۶۱	۲۸۱۷
-۴/۴	۶۳۰۵۱	۶۵۹۴۵
۴/۰	۵۶۴۸۸	۵۴۳۰۶
-۰/۱	۱۷۸۰	۱۷۸۱
۱۴/۵	۲۳۷۰	۲۰۷۱
۴/۶	۸۴۱	۸۰۳
-۰/۳	۳۵۷۵۶	۳۵۸۶۸
۷/۰	۴۷۹۰۵	۴۴۷۹۱
تولیدات باغی		
۲/۹	۲۲۵۰۵	۲۱۸۷۵
۳/۸	۱۱۲۹۲	۱۰۸۷۷
-۹/۰	۱۶۸۲۸	۱۸۴۹۳
-۲۷/۱	۵۱۳	۷۰۴
-۶/۳	۷۶۶۸	۸۱۸۴

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- نسبت ارقام کامل تولید به سطح زیر کشت بارور

در سال زراعی مورد بررسی، مجموع تولید گروه غلات (گندم، جو، شلتوک برنج و ذرت دانه‌ای) با ۲۲/۶ درصد افزایش نسبت به سال ۱۴۰۰ به ۲۱/۲ میلیون تن رسید. در سال ۱۴۰۱، تولید جو و شلتوک برنج به ترتیب با ۲۸/۱ و ۱۹/۷ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن همراه بود.

جدول ۳-۴- تولید و سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی و باغی (۱)

(هزار هکتار - هزار تن)

درصد تغییر	۱۴۰۱		۱۴۰۰	
	تولید	سطح زیر کشت	تولید	سطح زیر کشت
تولیدات زراعی				
۱۹/۳	۱۰/۲	۱۳۲۸۴	۶۹۰۹	۱۱۱۳۲
۲۸/۱	۱۷/۰	۳۱۷۷	۱۶۸۵	۲۴۷۹
۱۹/۷	۲۱/۶	۳۶۲۹	۷۹۲	۳۰۳۳
۷۰/۰	۷۷/۶	۱۱۳۶	۱۵۹	۶۶۸
۷۰/۸	۵۲/۲	۳۷۴	۱۱۸	۲۱۹
۲/۸	۷/۵	۶۰۹۲	۹۷	۵۹۲۵
۱۴/۵	۱۰/۱	۷۴۶۷	۱۳۲	۶۵۲۲
-۹/۲	-۹/۱	۴۴۸	۲۵۱	۴۹۳
۱۰۷/۸	۸۱/۶	۲۱	۹	۱۰
۱۲/۶	۷/۶	۵۱۵	۶۱۳	۴۵۸
۱۹/۸	۲۰/۲	۴۶۸۷	۱۳۱	۳۹۱۲
۴/۷	-۲/۲	۲۵۶۷	۵۴	۲۴۵۳
تولیدات باغی				
۱۲/۴	۹/۳	۵۹۷۶	۲۶۶	۵۳۱۶
۱۳/۱	۸/۹	۳۱۳۹	۲۷۸	۲۷۷۵
-۱/۵	۸/۲	۳۹۸۲	۲۳۷	۴۰۴۴
-۲۰/۳	۹/۳	۲۸۷	۵۶۰	۳۶۰
۲/۱	۹/۰	۱۷۹	۲۳	۱۷۶

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- ارقام سطح زیر کشت محصولات باغی مربوط به سطح زیر کشت بارور است.

جدول ۳-۶- وضعیت تولید و صادرات محصولات شیلات

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۷/۵	۱۳۵۲	۱۲۵۸	تولید (هزار تن)
۶/۸	۷۱۸	۶۷۳	آب‌های جنوب
۸/۹	۳۳	۳۰	آب‌های شمال
۸/۲	۶۰۱	۵۵۶	آبزی‌پروری
صادرات			
۹/۳	۶۰۵	۵۵۴	ارزش (میلیون دلار)
۸/۶	۱۸۱	۱۶۷	مقدار (هزار تن)

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی، سازمان شیلات ایران

۳-۴- خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

به منظور تشویق کشاورزان به تولید محصولات اساسی کشاورزی، ایجاد تعادل در نظام تولید و حفظ سطح درآمد کشاورزان، دولت طی سال‌های اخیر اقدام به تعیین قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی و خرید این محصولات کرده است. در سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۰، قیمت تمامی محصولات زراعی مشمول خرید تضمینی در مقایسه با سال زراعی قبل از آن بین ۳۷/۵ تا ۱۳۱/۶ درصد افزایش یافت. در سال زراعی مورد بررسی، قیمت خرید تضمینی گندم نسبت به سال زراعی قبل از آن ۱۳۰/۰ درصد افزایش یافت و بیشترین رشد قیمتی به سوبا معادل ۱۳۱/۶ درصد اختصاص داشت.

جدول ۳-۷- قیمت خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

(کیلوگرم/ریال)

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۱۳۰/۰	۱۱۵۰۰۰	۵۰۰۰۰	گندم
۴۲/۹	۳۴۰۰۰	۲۳۷۹۸	جو
۴۳/۰	۱۱۷۹۹۲	۸۲۵۱۲	برنج خزر
۳۶/۳	۱۷۰۰۰	۱۲۴۷۶	چغندر قند

ماخذ: مصوبات هیات وزیران

۳-۵- یارانه پرداختی

در سال ۱۴۰۱، یارانه پرداختی بابت کالاها و خدمات (موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰) به میزان ۶/۷ هزار میلیارد

در سال ۱۴۰۱، مجموع تولید محصولات زراعی صنعتی^(۱)

نسبت به سال زراعی قبل از آن با افزایش ۹/۴ درصدی به ۱۴/۴ میلیون تن رسید. در این سال، تولید نیشکر و چغندر قند به ترتیب ۴۲/۳ و ۵۱/۸ درصد از تولید محصولات زراعی صنعتی را به خود اختصاص دادند و تولید این محصولات به ترتیب به ۶/۱ و ۷/۵ میلیون تن رسید. در میان محصولات زراعی صنعتی، تولید توتون و تنباکو با ۱۰۷/۸ درصد رشد از بیشترین میزان افزایش تولید در سال مورد بررسی برخوردار بود.

۳-۳- تولیدات دامی و شیلات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، مجموع تولید محصولات دامی (گوشت قرمز، گوشت مرغ، شیر خام، تخم‌مرغ و عسل) در سال ۱۴۰۱، حدود ۱۶/۵ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۳/۷ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۵- تولید محصولات دامی (هزار تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
-۱/۰	۹۰۰	۹۰۹	گوشت قرمز
۵/۴	۱۱۶۴۸	۱۱۰۴۹	شیر خام
-۳/۲	۲۵۹۳	۲۶۷۹	گوشت مرغ
۴/۶	۱۲۳۱	۱۱۷۷	تخم‌مرغ
۲۱/۴	۱۳۶	۱۱۲	عسل
۳/۷	۱۶۵۰۸	۱۵۹۲۶	جمع کل

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

در سال ۱۴۰۱، تولید محصولات شیلات حدود ۱۳۵۲ هزار تن بود که نسبت به سال قبل از آن ۷/۵ درصد افزایش داشت. معادل ۵۳/۱ و ۲/۴ درصد از محصولات مذکور به ترتیب از آب‌های جنوب و شمال صید شد و ۴۴/۵ درصد از محل آبزی‌پروری استحصال گردید. در این سال، مقدار و ارزش صادرات محصولات مختلف شیلات به ترتیب ۱۸۱ هزار تن و ۶۰۵ میلیون دلار بود که نسبت به سال ۱۴۰۰ به ترتیب به میزان ۸/۶ و ۹/۳ درصد افزایش داشت.

۱- شامل پنبه، نیشکر، چغندر قند، دانه‌های روغنی و «توتون و تنباکو» می‌باشد.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۱

۳-۶- سرمایه‌گذاری دولت

مطابق آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، در سال ۱۴۰۱ عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی دولت برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب» معادل ۳۷۷/۵ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل از آن حدود ۸۹/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. بدین ترتیب، از مجموع رقم مصوب اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول مزبور در قانون بودجه کل کشور ۴۹۵/۲ هزار میلیارد ریال، ۷۶/۲ درصد تحقق یافت.

اعتبارات پرداخت شده بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» معادل ۹۸/۳ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۴۰۰، به میزان ۶۲/۰ درصد افزایش یافت. در این سال برنامه ساماندهی اراضی کشاورزی با سهم ۵۲/۴ درصدی، بیشترین سهم از اعتبارات فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» را به خود اختصاص داد.

در سال ۱۴۰۱، اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه منابع آب، با ۱۰۰/۹ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۲۷۹/۲ هزار میلیارد ریال رسید. برنامه عرضه آب با ۵۳/۵ درصد سهم، بیشترین سهم از پرداخت‌های عمرانی به امور توسعه آب را به خود اختصاص داد.

جدول ۳-۹- عملکرد اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب»

	پایان سال		درصد تغییر	سهم (درصد)	
	۱۴۰۱	۱۴۰۰		۱۴۰۱	۱۴۰۰
کشاورزی و منابع طبیعی	۹۸/۳	۶۰/۷	۶۲/۰	۲۶/۱	۳۰/۴
منابع آب	۲۷۹/۲	۱۳۸/۹	۱۰۰/۹	۷۳/۹	۶۹/۶
کل	۳۷۷/۵	۱۹۹/۶	۸۹/۱	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی، خزانه‌داری کل کشور

ریال بود. از این مبلغ، معادل ۸۴۰ میلیارد ریال به کالاها و خدمات و فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی پرداخت شد که معادل ۱۲/۵ درصد از کل یارانه پرداختی از محل ردیف بودجه‌ای مزبور می‌باشد.

جدول ۳-۸- عملکرد پرداخت یارانه در سال ۱۴۰۱

(میلیارد ریال) (موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰)

مبلغ	سهم از کل (درصد)
۸۴۰	۱۲/۵
۵۸۹۴	۸۷/۵
۶۷۳۴	۱۰۰/۰

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

در سال ۱۴۰۱، توزیع کود شیمیایی توسط دولت با ۴۵/۰ درصد افزایش نسبت به سال ۱۴۰۰ به ۳۰۶۶ هزار تن رسید^(۱). در این سال، ۵۹۱ تن انواع سموم دفع آفات نباتی و ۸/۵ هزار تن انواع بذر نیز در اختیار کشاورزان قرار گرفت که نسبت به سال قبل از آن به ترتیب ۲۴/۲ و ۳۹/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. دولت در سال ۱۴۰۱ در مجموع مبلغ ۳۰۰ میلیارد ریال به شرکت خدمات حمایتی کشاورزی جهت توزیع کود شیمیایی به صورت یارانه‌ای پرداخت کرد که نسبت به سال قبل از آن کاهش قابل ملاحظه ۹۶/۸ درصدی را نشان می‌دهد^(۲).

۱- میزان کود شیمیایی یارانه‌ای توزیع شده توسط دولت از طریق شرکت سهامی خاص خدمات حمایتی کشاورزی می‌باشد.

۲- شرکت سهامی خاص خدمات حمایتی کشاورزی، سهم کوچکی از بازار سموم و بذور را در اختیار داشته و سایر شرکت‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی در امر تامین، تدارک و توزیع سموم و بذور فعال می‌باشند.

۷-۳- تسهیلات بانکی

کشاورزی با ۷۳/۹ درصد رشد نسبت به پایان سال قبل از آن به ۳۶۲۷/۰ هزار میلیارد ریال رسید. از این میزان، سهم بخش غیر دولتی کشاورزی ۹۸/۱ درصد بود.

در پایان سال ۱۴۰۱، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش‌های دولتی و غیر دولتی

جدول ۳-۱۰- مانده خالص^(۱) تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش غیر دولتی و دولتی کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

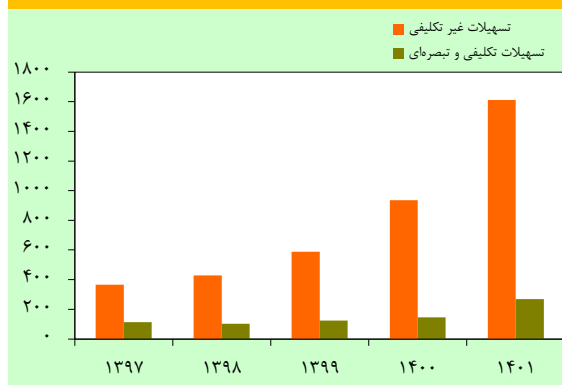
سهم (درصد)	درصد تغییر	پایان سال		
		۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۹۸/۱	۷۰/۷	۳۵۵۶/۴	۲۰۸۳/۶	بخش غیر دولتی
۵۹/۱	۶۴/۰	۲۱۴۴/۳	۱۳۰۷/۷	بانک کشاورزی
۳۸/۹	۸۲/۰	۱۴۱۲/۱	۷۷۵/۹	سایر بانکها و موسسات اعتباری
۱/۹	۰/۱	۷۰/۷	۲/۰	بخش دولتی
۱۰۰/۰	۷۳/۹	۳۶۲۷/۰	۲۰۸۵/۷	جمع کل

۱- مانده خالص تسهیلات اعطایی پس از کسر مانده بدهی مشتریان و تسهیلات اعطایی در کلیه سرفصل‌های مربوط به مابه‌التفاوت نرخ ارز، سود و کارمزد سال‌های آینده، وجوه دریافتی مضاربه، حساب مشترک مشارکت مدنی (سهم بانک) و سود و کارمزد معوق به دست آمده است. در ضمن، مانده تسهیلات اعطایی شامل عقود مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم نیز می‌باشد.

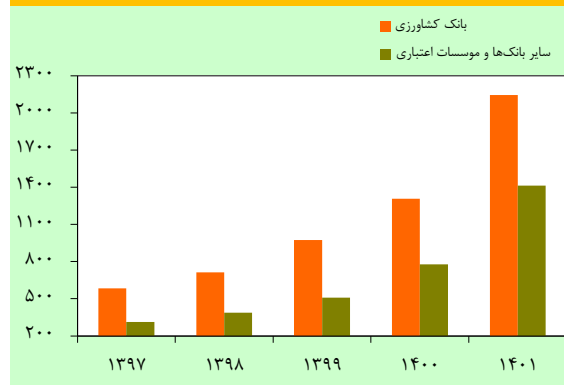
و «وجوه اداره شده و قراردادهای» پرداخت کرد که ۷۳/۹ درصد نسبت به سال ۱۴۰۰ افزایش یافت. از کل تسهیلات پرداختی توسط بانک کشاورزی، ۸۵/۸ درصد (۱۶۱۲/۵ هزار میلیارد ریال) در قالب تسهیلات «غیر تکلیفی» و ۱۴/۲ درصد در قالب تسهیلات «تکلیفی» و «وجوه اداره شده و قراردادهای» پرداخت شد.

در سال ۱۴۰۱، ترکیب تسهیلات پرداختی بانک کشاورزی برحسب عقود اسلامی نشان‌دهنده سهم بالای عقد مشارکت مدنی در میان سایر عقود است. در این سال، حدود ۹۹۵/۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات در قالب عقد مشارکت مدنی پرداخت شد که ۵۲/۹ درصد از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و نسبت به مبلغ تسهیلات پرداختی در سال قبل از آن به میزان ۵۶/۸ درصد افزایش نشان می‌دهد.

نمودار ۳-۳- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

نمودار ۳-۲- مانده خالص تسهیلات اعطایی بانکها به بخش غیر دولتی کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

در پایان سال ۱۴۰۱، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی به بخش غیر دولتی کشاورزی به ۲۱۴۴/۳ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل از آن ۶۴/۰ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، سهم بانک کشاورزی از مانده خالص کل تسهیلات اعطایی به بخش دولتی و غیر دولتی کشاورزی ۵۹/۱ درصد بود که در مقایسه با سهم مزبور در سال ۱۴۰۰ معادل ۳/۶ واحد درصد کاهش داشت.

بانک کشاورزی در سال ۱۴۰۱، در مجموع حدود ۱۸۸۰/۲ هزار میلیارد ریال در قالب تسهیلات غیر تکلیفی، تکلیفی

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۱

همچنین در سال مورد بررسی، بررسی تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت نشان می‌دهد تسهیلات با دوره بازپرداخت کوتاه‌مدت با ۷۷/۲ درصد بیشترین سهم از کل تسهیلات را به خود اختصاص داده که سهم مذکور نسبت به سال قبل از آن در حدود ۷۳/۹ درصد افزایش داشت.

در سال ۱۴۰۱، بررسی ترکیب تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی از نظر نوع مصرف نشان می‌دهد که پرداخت‌های بانک مزبور بابت فعالیت «صنایع وابسته و خدمات کشاورزی» بالاترین سهم (۴۱/۷ درصد) از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و با ۵۹/۸ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۷۸۳/۶ هزار میلیارد ریال رسید.

جدول ۳-۱۱- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت (هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)	سال		تغییر درصد	سهم (درصد)
	۱۴۰۰	۱۴۰۱		
کوتاه‌مدت	۸۳۴/۵	۱۴۵۱/۴	۷۳/۹	۷۷/۲
میان‌مدت	۱۱۵/۰	۱۷۶/۹	۵۳/۸	۹/۴
بلندمدت	۱۳۱/۳	۲۵۱/۸	۹۱/۷	۱۳/۴
کل	۱۰۸۰/۹	۱۸۸۰/۲	۷۳/۹	۱۰۰/۰

ماخذ: بانک کشاورزی

۳-۸- بیمه محصولات کشاورزی

یارانه‌های دولتی تامین می‌گردید؛ به گونه‌ای که سهم یارانه دولتی از کل غرامت پرداختی در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ حدود ۶۹/۳ درصد بود و ۳۰/۷ درصد از محل حق بیمه دریافتی از کشاورزان تامین شد. با توجه به عدم ایفای به موقع تعهدات دولت در خسارت پرداختی، بانک کشاورزی طی سال‌های گذشته همواره نسبت به تامین کسری صندوق بیمه کشاورزی اقدام کرده است.

مجموع خسارت پرداختی توسط صندوق بیمه کشاورزی به فعالیت‌های مختلف بخش کشاورزی در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۴۰۱، حدود ۵۵/۸ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال زراعی قبل از آن حدود ۶۸/۷ درصد افزایش یافت. با توجه به ماهیت زیان‌ده بودن این صندوق، طی سال‌های گذشته بخش عمده‌ای از غرامت پرداختی از محل

جدول ۳-۱۲- عملکرد صندوق بیمه کشاورزی

سختی پرداختی (میلیارد ریال)	سطح بیمه شده		تغییر درصد	۱۴۰۰	۱۴۰۱
	۱۴۰۰	۱۴۰۱			
درصد تغییر	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۲/۰-	۳۴۹۴	۳۵۶۵
۶۶/۷	۲۶۴۶۰	۱۵۸۷۴	۴۲/۷-	۴۱۷	۷۲۸
۷۹/۸	۲۱۱۹۰	۱۱۷۸۸	۱۲/۳-	۲۱۲۴۰	۲۴۲۱۶
-۹/۶	۴۰۱۳	۴۴۴۰	۱۳/۹	۱۴۹۷	۱۳۱۴
۴۰۶/۹	۳۲۷۸	۶۴۷	۴۱/۸-	۱	۲
۱۹۷/۲	۷۹۲	۲۶۷	۲۴/۱	۱۰۳	۸۳
θ	.	.	۵/۲-	۷۶۰	۸۰۱
-۲/۷	۲۸	۲۹	-	-	-
جمع کل	۵۵۷۶۲	۳۳۰۴۴	-	-	-

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

۱- شامل زیربخش تنه درختان نیز می‌باشد.

۱۴۰۰ حدود ۸/۹ درصد کاهش داشت. صندوق بیمه کشاورزی بابت خسارات وارده به اراضی زراعی و باغی تحت پوشش بیمه مبلغ ۴۷/۷ هزار میلیارد ریال غرامت پرداخت کرد که در مقایسه با سال قبل از آن حدود ۷۲/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

براساس گزارش صندوق بیمه کشاورزی، در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۴۰۱، حدود ۳/۹ میلیون هکتار از اراضی زیر کشت ۲۳۱ محصول زراعی و باغی، در برابر زیان‌های ناشی از عوامل قهری و طبیعی تحت پوشش بیمه این صندوق قرار گرفت. وسعت اراضی تحت پوشش نسبت به سال

جدول ۳-۱۳- اراضی زراعی و باغی بیمه شده و خسارت پرداخت شده به کشاورزان

سهم (درصد)	درصد تغییر	خسارت پرداختی (میلیارد ریال)		سهم (درصد)	درصد تغییر	سطح اراضی بیمه شده (هزار هکتار)		سهم
		۱۴۰۱	۱۴۰۰			۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۴۴/۶	۷۸/۹	۲۱۲۳۰	۱۱۸۶۸	۶۷/۶	-۰/۸	۲۶۴۶	۲۶۶۸	گندم
۱/۱	-۳۲/۴	۵۳۱	۷۸۶	۲/۰	۱۶/۴	۷۹	۶۸	برنج
۶/۶	۵۹/۷	۳۱۶۷	۱۹۸۳	۱۲/۳	-۴/۱	۴۷۹	۵۰۰	جو
۰/۴	-۲/۸	۲۰۰	۲۰۶	-۰/۷	-۲۶/۳	۲۷	۳۷	چغندر قند
۰/۴	-۵۴/۴	۱۹۳	۴۲۳	۱/۰	-۶۳/۸	۳۸	۱۰۵	کلزا
۲۱/۷	۹۶/۳	۱۰۳۳۱	۵۲۶۳	۳/۲	-۴۷/۱	۱۲۶	۲۳۸	پسته
۲۵/۲	۶۸/۲	۱۱۹۹۸	۷۱۳۴	۱۳/۲	-۲۳/۸	۵۱۶	۶۷۸	سایر
۱۰۰/۰	۷۲/۳	۴۷۶۵۰	۲۷۶۶۲	۱۰۰/۰	-۸/۹	۳۹۱۲	۴۲۹۳	جمع

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

۳-۹- عملکرد شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی روستایی،

روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی

براساس گزارش سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران، در پایان سال ۱۴۰۱، تعداد شرکت‌های تعاونی روستایی، روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی در کشور به ۶۷۶۶ شرکت رسید. تا پایان این سال، شرکت‌های مزبور ۶/۰ میلیون نفر از روستاییان را تحت پوشش خود قرار دادند که از نظر تعداد شرکت و اعضا در مقایسه با پایان سال ۱۴۰۰ معادل ۰/۸ درصد افزایش و ۲/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. در پایان سال ۱۴۰۱، تعداد اتحادیه‌های تعاونی روستایی شهرستان، کشاورزی و تولید روستایی به ۵۰۰ اتحادیه رسید که نسبت به سال قبل از آن ۰/۶ درصد کاهش یافت. تعداد شرکت‌های عضو این اتحادیه‌ها نیز به ۵۳۹۲ فقره رسید که در مقایسه با سال ۱۴۰۰ معادل ۱/۲ درصد کاهش نشان می‌دهد.

جدول ۳-۱۴- وضعیت شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی

روستایی، روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی

درصد تغییر	پایان سال		شرکت‌ها
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۰/۸	۶۷۶۶	۶۷۱۰	تعداد
-۲/۳	۶۰۲۶	۶۱۶۸	تعداد اعضا (هزار نفر)
۲۸/۱	۱۵۳۴۱	۱۱۹۸۰	میزان سرمایه (میلیارد ریال)
-۰/۶	۵۰۰	۵۰۳	تعداد
-۱/۲	۵۳۹۲	۵۴۵۷	تعداد شرکت‌های عضو
۱۴/۱	۳۷۶۷	۳۳۰۲	میزان سرمایه (میلیارد ریال)

ماخذ: سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

در سال مورد بررسی، شبکه تعاونی‌های روستایی حدود ۴/۸ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی را با قیمت‌های توافقی خریداری کردند که در مقایسه با عملکرد سال ۱۴۰۰ با ۲۲/۶ درصد کاهش مواجه بود. در این سال، سازمان مرکزی تعاون روستایی فاقد عملکرد در زمینه خرید تضمینی محصولات کشاورزی می‌باشد.

۳-۱۰- بازرگانی خارجی در بخش کشاورزی

۳-۱۰-۱- صادرات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۱ حدود ۷/۸ میلیون تن انواع کالای کشاورزی به ارزش ۵/۲ میلیارد دلار به خارج از کشور صادر شد که نسبت به سال قبل از آن به لحاظ وزن و ارزش به ترتیب معادل ۸/۹ و ۲/۳ درصد کاهش یافت. در این سال، صادرات کالاهای کشاورزی ۶/۳ درصد از وزن و ۹/۶ درصد از ارزش کل صادرات گمرکی کشور را به خود اختصاص داد^(۱).

در سال مورد بررسی، گروه محصولات زراعی به لحاظ وزن ۶۰/۵ درصد از کل صادرات کشاورزی را شامل می‌شد، اما گروه محصولات باغی به‌رغم سهم وزنی ۲۷/۹ درصدی، معادل ۴۰/۸ درصد از ارزش صادرات کشاورزی را به خود اختصاص داد.

۱- وزن و ارزش کل صادرات گمرکی کشور در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ بدون احتساب میعانات گازی محاسبه شده است.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۱

درصد تغییر	۱۴۰۱		۱۴۰۰		وزن	ارزش	
	وزن	ارزش	وزن	ارزش			
۱۶/۵	۵۲/۶	۷۴۵	۱۰۳۷	۶۳۹	۶۸۰	دام و طیور(۱)	
۱۶/۱	۵۰/۳	۱۴۱	۳۳۲	۱۲۱	۲۲۱	شیلات	
-۱۰/۵	-۹/۹	۴۶۹۸	۱۶۸۶	۵۲۴۸	۱۸۷۰	محصولات زراعی	
-۱۳/۵	-۱۶/۰	۲۱۶۵	۲۱۲۷	۲۵۰۲	۲۵۳۳	محصولات باغی	
۲/۱	۱/۰	۲۲	۳۰	۲۱	۳۰	جنگل و مرتع	
-۸/۹	-۲/۳	۷۷۷۱	۵۲۱۲	۸۵۳۲	۵۳۳۴	کل صادرات کشاورزی	
-۰/۷	-۱/۴	۶/۳	۹/۶	۷/۰	۱۱/۰	سهم بخش کشاورزی از کل صادرات غیر نفتی گمرکی(۲)	

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۱- شامل اقلام صادرات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- صادرات غیر نفتی بر اساس صادرات گمرکی (بدون احتساب میعانات گازی) می‌باشد. تغییرات سهم برحسب واحد درصد می‌باشد.

۳-۱۰-۲- واردات

کشاورزی وارداتی ۷۲۹ دلار بود که نسبت به رقم مشابه سال قبل از آن حدود ۳۰/۲ درصد افزایش داشت.

واردات گندم در سال ۱۴۰۱ معادل ۴/۵ میلیون تن بود که در مقایسه با سال قبل از آن ۳۷/۰ درصد کاهش نشان می‌دهد. ارزش واردات گندم در سال ۱۴۰۱ با ۱۹/۰ درصد کاهش نسبت به سال قبل از آن به ۲/۰ میلیارد دلار رسید.

مطابق آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۱ حدود ۲۵/۲ میلیون تن محصولات مختلف کشاورزی به ارزش ۱۸/۴ میلیارد دلار وارد کشور شد که در مقایسه با سال ۱۴۰۰ از نظر وزن معادل ۱۷/۵ درصد کاهش و از نظر ارزش ۷/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. واردات کالاهای مذکور به ترتیب ۳۰/۵ و ۶۷/۵ درصد از ارزش و وزن کل واردات گمرکی کشور را تشکیل می‌دهد. در سال مورد بررسی، میانگین ارزش هر تن کالای

درصد تغییر	۱۴۰۱		۱۴۰۰		وزن	ارزش	
	وزن	ارزش	وزن	ارزش			
-۱۷/۵	-۸/۴	۱۸۴	۹۶۷	۲۲۳	۱۰۵۵	دام و طیور(۱)	
-۲/۶	۱۳/۸	۱۱	۳۶	۱۱	۳۲	شیلات	
-۱۸/۳	۶/۳	۲۳۵۷۲	۱۵۰۶۶	۲۸۸۶۷	۱۴۱۷۵	محصولات زراعی	
۰/۰	۲۵/۴	۱۴۱۵	۲۲۵۴	۱۴۱۵	۱۷۹۸	محصولات باغی	
-۱۱/۱	۲۰/۸	۲۹	۶۷	۳۳	۵۵	جنگل و مرتع	
-۱۷/۵	۷/۴	۲۵۲۱۲	۱۸۳۹۰	۳۰۵۵۰	۱۷۱۱۶	کل واردات کشاورزی	
-۶/۷	-۱/۸	۶۷/۵	۳۰/۵	۷۴/۱	۳۲/۳	سهم بخش کشاورزی از کل واردات گمرکی(۲)	

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۱- شامل اقلام واردات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- تغییرات سهم برحسب واحد درصد می‌باشد.

از آن به ۱۳/۲ میلیارد دلار برسد. افزایش کسری تراز بازرگانی در این سال در نتیجه کاهش ارزش صادرات و افزایش ارزش واردات محصولات کشاورزی بوده است.

در سال ۱۴۰۱، تحولات بخش کشاورزی در حوزه تولید و تجارت خارجی کشاورزی موجب شد که کسری تراز بازرگانی این بخش با ۱۱/۹ درصد افزایش نسبت به سال قبل

به ترکیب واردات و صادرات بخش کشاورزی، رابطه مبادله این بخش از ۱/۱۲ در سال ۱۴۰۰ با کاهش ۱۷/۶ درصدی به ۰/۹۲ در سال ۱۴۰۱ رسید.

(دلار/تن) جدول ۳-۱۸- وضعیت رابطه مبادله بخش کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۷/۳	۶۷۱	۶۲۵	متوسط ارزش صادراتی
۳۰/۲	۷۲۹	۵۶۰	متوسط ارزش وارداتی
-۱۷/۶	۰/۹۲	۱/۱۲	رابطه مبادله

(میلیون دلار) جدول ۳-۱۷- تراز بازرگانی^(۱) محصولات کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۷/۴	۱۸۳۹۰	۱۷۱۱۶	واردات
-۲/۳	۵۲۱۲	۵۳۳۴	صادرات
۱۱/۹	-۱۳۱۷۹	-۱۱۷۸۲	تراز بازرگانی (۲)

۱- براساس طبقه‌بندی و آمار وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.
 ۲- علامت مثبت به معنای مازاد و علامت منفی به معنای کسری تراز بازرگانی می‌باشد.

در سال ۱۴۰۱، متوسط ارزش هر تن محصول صادراتی بخش کشاورزی با ۷/۳ درصد افزایش به ۶۷۱ دلار رسید. با توجه